

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] aliquis possit iniustum pati non volens? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

intentionem, non potest dici temperatum nec materialiter, nec formaliter; & similiter neque intemperatum. Et quantum ad hoc est dissimile in iustitia, & in alijs virtutibus moralibus. Sed quantum ad comparationem operationis ad habitum; in omnibus similiter se habet.

ARTIC. III.

Verum aliquis possit pati iniustum, volens?

332

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod aliquis possit pati iniustum volens. Iniustum enim est inæquale, ut * dictum est. Sed aliquis lædendo seipsum, recedit ab æqualitate, sicut & lædendo alium. Ergo aliquis potest sibi ipsi facere iniustum sicut & alteri. Sed quicumque facit sibi iniustum, volens facit. Ergo aliquis volens potest pati iniustum, maxime à seipso.

*Inf. 9. 66.
ar. 4. cor.
Et 5. Eth.
le. 12. 13.
6. 14.
* ar. 1. 1. 1.*

¶ 2 Præterea, Nullus secundum legem civilem punitur, nisi propter hoc, quod facit aliquam iniustitiam. Sed illi qui interimunt seipsos, puniuntur secundum legem civitatum in hoc, quod privabantur antiquitus honore sepulturæ: ut patet per * Philosophum in 3. Ethic. Ergo aliquis potest facere sibi ipsi iniustum: & ita contingit quod aliquis iniustum patitur volens.

*e vlt. par.
Id. 2. 1. 1.
10. 5.*

¶ 3 Præterea, Nullus facit iniustum, nisi alicui patienti iniustum. Sed contingit, quod aliquis faciat iniustum alicui, hoc volens, puta si vendat ei rem carius, quam valeat. Ergo contingit aliquem volentem aliquid iniustum pati.

SED contra est, quod iniustum pati est oppositum ei, quod est iniustum facere. Sed nullus facit iniustum, nisi volens. Ergo per oppositum nullus patitur iniustum, nisi nolens.

R E S P O N D E O dicendum, quod actio de sui ratione procedit ab agente; passio autem secundum propriam rationem est ab alio. Unde non potest esse idem secundum idem, agens & patiens, ut dicitur in 3. & 8. Phisic. * Principium autem proprium agen-

*lib. 8. tex.
40. 1. 1.*

D 3 di

di in hominibus est voluntas : & ideò illud propriè, & per se homo facit, quod volens facit. Et è contrario illud propriè homo patitur, quod præter voluntatem suam patitur: quia in quantum est volens, principium est ex seipso. Et ideò in quantum est huiusmodi, magis est agens, quàm patiens. Dicendum est ergo quòd iniustum, per se & formaliter loquendo, nullus potest facere, nisi volens, nec pati nisi nolens. Per accidens autem & quasi materialiter loquendo, potest aliquis id quod est de se iniustum, vel facere nolens (sicut cùm quis præter intentionem operatur) vel pati volens: sicut cùm aliquis plus alteri dat suam voluntate, quàm debeat.

Ad primum ergo dicendum, quòd cùm aliquis sua voluntate dat alicui id quod ei non debet, non facit nec iniustitiam, nec inaequalitatem. Homo enim per suam voluntatem possidet res : & ita non est præter proportionem, vel propositum si aliquid ei subtrahatur, sed secundum propriam voluntatem, vel à seipso, vel ab alio.

Ad secundum dicendum, quòd aliqua persona singularis potest dupliciter considerari. Vno modo secundum se. Et sic si sibi aliquod nocumentum inferat, potest quidem habere rationem alterius peccati, puta intemperantiæ vel imprudentiæ: non tamen rationem iniustitiæ: quia sicut iustitia semper est ad alterum, ita & iniustitia. Alio modo potest considerari aliquis homo, in quantum est aliquid ciuitatis, scilicet pars: vel in quantum est aliquid Dei, scilicet creatura, & imago. Et sic qui seipsum occidit, iniuriam quidem facit non sibi, sed ciuitati, & Deo: & ideò punitur tam secundum legem diuinam, quàm secundum legem humanam: sicut & de fornicatore Apostolus dicit, Si quis templum Dei violauerit, disperdet illum Deus.

Ad tertium dicendum, quòd passio est effectus actionis exterioris. In hoc autem quod est facere, & pati iniustum, id quod materialiter est, attenditur

secun-

secundum id quod exterius agitur, prout in se consideratur, vt dictum est *. Id autem quod est ibi formale, & per se, attenditur secundum voluntatem agentis, & patientis, vt ex * dictis patet. Dicendum est ergo quod aliquem facere iniustum, & alium pati iniustum, materialiter loquendo, semper se comitantur. Sed si formaliter loquamur, facere aliquis potest iniustum, intendens iniustum facere: tamen alius non patietur iniustum, quia volens patietur. Et e converso potest aliquis pati iniustum, si nolens id quod est iniustum, patiatur: & tamen ille qui hoc facit ignorans, non faciet iniustum formaliter, sed materialiter tantum.

ar. prae.

In cor. &
ar. prae.

ARTIC. IV.

Virum quicumque facit iniustum, peccet mortaliter?

333

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod non quicumque facit iniustum, peccet mortaliter. Peccatum enim veniale mortali opponitur. Sed quandoque veniale peccatum est, quod aliquis faciat iniustum. Dicit enim * Philosoph. in 5. Ethic. de iniusta agentibus loquens, Quicumque non solum ignorantes, sed & propter ignorantiam peccant, venialia sunt. Ergo non quicumque facit iniustum, mortaliter peccat.

Inf q. 69.
ar. 1. cor.
q. 70.
ar. 4. co.
q. 110.
ar. 3. cor.
* ca. 8. in
fi. 10. 5.

¶ 2 Præterea, Qui in aliquo parvo iniustitiam facit, parum à medio declinat. Sed hoc videtur esse tolerabile, & inter minima malorum computandum, vt patet per * Philosoph. in 2. Ethic. Non ergo quicumque facit iniustum, peccat mortaliter.

e. ult. civ.
fn. 10. 5.

¶ 3 Præterea, Charitas est mater omnium virtutum, ex cuius contrarietate aliquod peccatum dicitur mortale. Sed non omnia peccata opposita alijs virtutibus sunt mortalia. Ergo etiam neque facere iniustum semper est peccatum mortale.

SED contra, Quicquid est contra legem Dei, est peccatum mortale. Sed quicumque facit iniustum, facit contra præceptum legis Dei: quia vel reducit ad furtum, vel ad adulterium, vel ad homicidium,

D 4 dium,